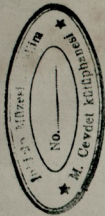

۱۴ شباط ۱۹۱۸

صافی : ۳۲

ایکڑھی جلد

ایکڑھی جلد
۳۲ صافی
۱۴ شباط ۱۹۱۸

علم ، صنعت و اخلاق را از هفته ای مجموع

دیگر برذاته مراجعت ایدر لر . او حالده ، اوبله دهك
متعضی مفتیسی برنجی ذات ، منتشر مفتیسی ایسه
ایکنجی ذاندر .

تَرْبِيَّتِهِ مَسْئَلَةٌ بَنِي

مکتبہ مدرسه مطافات و محازات

قازاقخانه منتشر برمكافات احراز ايتمرد . اوليا
ديكده رسي وعرق مؤيدلري واردد .
سانده ووقوده عني حال كوروزد . بعض
ملكته ديوك ملكه تقدير ايديكي شاعارلر
واديلر ، خلق طرفندن هيج تالابماز . بناءعليه
بوكي صنعتكارلر ، مكاني ياكوز رسي قهارلردن
بكرلر . اوليا بوكه قيصي صنعتكارلر چي همادري
بمعنوي احوال اوژده رسي مكافات ، مالدريسنك
تقديره مظهر اولمقد . برنجي حكومتك خصماصيه
ياشاپيلن صنعي مؤسسولر كييدد . ايكنشيلر ايسه
صنعي جاهايله محتاج اولمقن انكشاف ايدن طيبوي
مؤسسولر بكنر . بوسوككيلر ، قوتلري ايدن
واديي مجرادلر دن صنعتكارلردن . بولاك علهده
بولونديغه السجالي دليل (علماي رسوم) تعبيرد .
وقيله استابولوله ، زادكان نايه علمي پايه ملكتمسز
عالم اولدري . حال بولاك شطردن كشي بر طاق
حقي علامهله ، رسي ياهلردن عريمودي . نادره
خبر برائتف علهه ايچون استابولور بعلي هيت
كوندمشدي . اولار بوراده حقي عالم واركي ،
قارشيلرين (صدور) يايهي حائر بر طاق علماي
رسومت چيقدني كورونيه ياهي جقاري شاعارلر
بناءعليه ، تراكي ايدن بيرافرق « بزم ملكتمزك
سول موجبنه ، علي ياهلردن غمز بر هيت
بناءعليه ، بزي يايهز عالم كزون مركر برهيتلر
كوروشدورسه كز داها اي اولور . » ديكه عالم
اولداردي . اورودايه علهه ، حال بولاك عيلور
ايديلر ، آقادهي كورمدمكاري بياض بر طاق اتاسل
قطعتوسط عالماله اديركر بوجملره قولايجه انتخاب
ايدليك كوروشمدر . بونون پومالرك مكافاهه قازانك
مكتفي ومتمنر ناملري ورديكمن ايكنكي اولديني
كوستريوبور . يواييكلي مكنك چيقدنه كورمديله
بعضا برصندره رسا برنجي اولان برطله ، صنف
نظرده هيج برقيتي حائر اولاز . سفداشيلر ، رسا
هيج برموي اولمان بامقته بر كزداشيلر ايدن
ايجلرده كز ممتاز اولوق طاقته ، مكفاداروسكي
ك اخلاقي تالابدين برطيلهده بعصاماري اولوبيلر .
حال بولاك طلبه كز كنديلر بر اخلاق سيمبري تالابدين
قاري برافنديده مكنك ادارومي اخلاصزه
ايدوبيلر . چينده اولديني كي ، مكتهده داره ارك
ياخوده معلملر و دركلري مكفاتارلر مجازاتلر بعصا
ياخوده هيتك حسبانته لائق ايتن . يعني مكنيك
معتوي ومتمنر مكافات و مجازاتلر بربريه اولاز .
بوچال ، طلبه كز مكني ترك ايديكي زمان داها اي
اكشلاشير . مكبهده موق اولان بر طاقك كسيف
حياتده هيج موقت كوسترمولر اكثرا سنه
تخيلر بوندركه چانده بر افتدار وموقت كوسترمولر .

فردنیایه کلدیکی زمان (لا اجتماعی asocial) در
فقط، جمعیت، اولیه برعظیمی که پوایجی، مو،
جو دردی ایچنه کردی کی آندن اعتباراً کندیسه بکنر تکه،
چو تیشل ایچنه چالیشیر. فردلرک جیتنه تیشل
اجتماعی یعنی اجتماعیسم، جمعیت بقای ایچون
لایمدر، بر جمعیت، فردلرک لسانی، اخلاقی، بدی
نوفی، علمی منطقی، فی و تیرولری آشیلامازسه
ایچاماز. ایته، جمعیت فردلری اوزونده تطبیق
ایستدیکر بو (اجتماعیسم) عملیهسه (تربیه) نامی
و بریلور. جمعیت، بر طرفدن فردلرک اجتماعیه
چالشمهسه برابر، دیگر طرفدن فردلرک ای یاخود
نقا برصورتده اجتماعیسمی فرایشندهه تیشل
یاخود تقییح وضعیتی آلیز. جمعیت بو وضعیتندن ده
(مکافات و مجازات) ناملری و بریدیکر ایکی عملیه
دوغار. بناء علیه، کرک تریه، کرک مکافات و مجازات
ایستدیکرلری (اجتماعیسم) اصوله مکافات تجلیری اولدیی
ایچون، وایکی مؤسسه آرمسده قایم سیر
ایرباط وارد. هیچ برتریه، مکافاز و مجازاتسیر
اولماز. هر مکافات و مجازات منظومه سی مطلقا
برتریه ماهیتی حائزدر. فقط، و براده مکافات مجازات ایکی نوعی اولدیی
نظره آلق لازمدر. جمعیت، (منتشر) و (متغی)
ناملریله افاده ایده جمکر (ایکی) مختلف حالتده فقط
ایستدیکر ایچون، اولک مکس المارندن عبارت اولان
(مکافات و مجازات) ده منتشر برحاله یاخود متغی
برشکده بو لور. اولا اخلاقی مکافات و مجازاتندن بحث ایدهم.
اخلاقی متغی شکلی قانونلر حکم، محکمه لک حکم
ایستدیکر مجازات، حکمدارک، ملت مجلیدک، نظارنارک
یعنی ایستدیکر مجازات و مکافات مجازات و مکافات متغی
تکملریدر. حال بو که قانونلرک خارجه برده (عرف)
و وارد. قانون نظرده تقییه شایان اولان برآدم،
بعضاً عرف نظرده بامکس تجلیه لایق کورولور.
بعضی عرف، محکمه لک اعلامده محکوم ایستدیکر بر
ادعی، حسیات عامه میبل کورور. اولجاه،
اخلاق منتشر شکلی (اخلاقی عرف) دیدیکم
شییدر. اخلاق متغی اولان مکافات و مجازاتلری،
رسمی تکیلازلندن صادر اولان قانونی یاخود داری
عکس العمل اولدیی فی و منتشر اولان مکافات
و مجازاتلری ده عرف یعنی حسیات عامه عکس العمل
الماریدر. اخلاقده کوردیکم بو (ایکلیک) دیشده،
لسانده، علیده، صنعتدهه و وجودده، بعضی لرده
اهالی آستان ایچون رسمی مقفی به مراجعت ایتمز
فوا ایستدیکر ایچون، رسا مقفی نصب ایلمیش فقط

برجات عالمك حكرمان اولدني اكرتيله مشاهد
بولور. قانديلر شطارتله كال سربسي ايله كماله
شترلك ايدرلر. يالكرلر كاشا قاشا سولنديكي زمان
اشي اولورتيرك برچاوله غزالي اوزوب كولور.
كتر احواله قانديلر اوك مدبرسي كي حركت
ايدرلر. مثلا زوچلريك غيويي اتاشسته كلن
سافرلي قبول ايله وظيفه مسافر بوروي ايا ايدرلر.
نيوراده دالما بولوكي احوالين غت ايديبوم.
دانلرلر شطارتلر زاتل اولفده اولدني و بعض
منعه لرك تدريجا غائب اولفده بولونديني والحاصل
بقيزيرك بر دورته اتقاليله بولونديني انكار
مكن كلدر. اسكيدن قانديلر. استراك ايتر
قادران اولر ايتيرلر سلامتي اچون برديزلي
بولوك بره دار اكيليرلردي. شيمي ايه قولاري
وي استاشسته ووشدر شير فغيغه اولدوغو
كيلك رستم عطيشي اياهه كافي كولمكدور.
هي بوكا بيله اكرتيه بار هرده رعانت ايكلمكدور.
برزي صباهه دراغوش ايدرك سلامان قانديلر
ميتق ميتق تصادف ايديلكمكدور.
اوله اولر اكلركي دالما آري بيرلردي. شيمي
ايله ايه نه اولر ووشهسلر برزي تيكدي
خاننده بيرلر. اركلر. كي تيكك اوتنه برنده
ديار كنارنده قانديلر ايهه ديكر كنارنده ويا ديوار
دوره بيرلر. توكنلر بوقا ده دها دايانده ايكلك.
دوره قولرجه ايدرك توكن قانديلي بوزلرني
بوراده دوغو توجه بيرلر. زوچنك ورتيك
ياخنده برافندي يكي مختزانه آلوب اكل ايدرلر.
ياي اچيليركن دني عني وضعتي محافله ايدرلر.
بوز بارادولرلي اركن و دولورلي تقديم ايدركن
آموش دالما دورلر. مكاله ده دني بوشعيده اشراك
ايدرلر. كيرده ايه اچي پشترن دافن دوشورون
دوغوري بزم يازه كلوب كومور آتشك اوكنده
بوز چوكوب اولطوروز. مانع الي برديزسه دايار
الطبع ايدركلر بره دوغو توجه ايدر. اوك
ايور دالما يالكرلر بردي.

فېرغز لوده قاديښك اسارتدن څخه محل اولادي
کې مساعى خصوصتدهه بولل بر پوك حيواني
وړكسند دكلدر ل. قاديښ ايله اركك سروزى
ونلاډر، قاديښ ايسه اولر و مطبخي ادوا ايدلر .
خاڅلمزمانده كې يارلار ، ايبك كوزوډر دوقور .
فېرغز رايش بولونه نظراً قاديښ څخه سده داها
فضله ايش وڅشمسى ارككك قنالغندن ويا ټخكندن
كلدر ، بلكه چولجاني بوى ايجاب ايتيرمشر .
زيرا اسيلهده باشابان ارككلر اچسون چغتياك
سختيچ و تحياريك كې مشكل و آغيز ايشلر بولدر .
پويښ صوره حات اقتصاديه و قوتو كلك
خو لاجات اجماعيه نأثير ايدى كې سده مېرځه .

مترجمی :

علی محمد

حکایتی

صادی بال

فانوک طوئج طوقای بو قادی کجهنک ساری
صاغرا ایندوروغوانی، دولوغوانی اینده فوف
برسداجقاریدی، بوکا اینیریدن حالولابه اولو،
آراندند برزکین بر پوکا درحال جوالا و بریدی
سوکره فانوک غیجیردایه قیچیلیدی، فیصله لیر
تلاش یورویشلر ایندند بر، ایکی کیشینک کیدوب
کلدیکی دو بولدی .

طو طوقاق متصل دووولوبوردی . نهایت
بر قادی سنی :
— اوکیم ؟ دیدی .

پوراسی قصه نیک دیشاریندند، آلیکچیرک اولوبوردی
آلچاق داملی، دار سواقلی، صمدار، ای شیشیر بر
شاه ایلی . خورده لاق ایستدیر کیچیردی .
بو یله کچ وقت کلرلر، اویش قیزلی اویندیرلر،
اویناتیلردی. لیرال سرلیله کی، طاباغیر بوشانیلوب
قامار کچیکلیدی، فانلر دولولیکده اولوردی .
اشرافدن کلایهی زاده حلی آغا بو اقام ایکی
احبابه ایوب زاده جوشش، ساعت بته
دوغو : « نه دورویوز به ، هایدن کیوبوب
صاری بال اوینالام ! » دیشدی . اشته بونک ایچون
کلشیر ، فانوی دووولوبوردی .

ایچیرده حالا فیصله لیر، قارنیز یورویشلر
بربرلندن سوروشلر واردی . حلی آغا قیزدی،
رافتیک بستیون یاییق، پلنک ایشدیک بر سسله :
— قیز، آجیور، بزرک، نه دورویوز...

دیه باغیردی . قصه نیک بو آدل صانی میراث
یدیی، بو یاری چیلفین خورده سی بر آوه
کیرمک ایشرده هیچ اوکنه کیچیرمیدی ؟ ایچیرده
برمدت ، طانیان بوسک و بریدی بر فورقو ایله
هراشی صودی، سانکه طاش کیسلشردی. آرتق
حلی آغا کیچمیدی ؟ « آلیک بته ! » امرلی
پاندک کیرلی ایلر سوردی ؟ یاندیلر. لکن زوره
حاجت قالادی . عجله عجله بری یشیدی، سورمه لری
چیکدی . شیمیدی قصور دیلوزردی ، بردن
طایه ماشلردی ، اوکنه کک بورایه اوغرا یوردی
ایچه آکله من، امنیت ائقدن ایچری آیلورلردی .
پوسه بیسه لردی بر دقچه بکیرلیرمیدی ؟ کلشکده
اول برله خبر کوندس لردی، حاضر لایرلردی...
کلایهی زاده جواب بیله برمیوردی . فارانلق بر
آلوی کیچیردی . یاری آجیق قاشش بر فانلرک ایشیفدن
درت چیرکس بریسی کیشیلیدی . دیشاری به قیزیل
بر آیدینلق طاشیردی .

کلنلر باشلری لاز باشلقی ، آرقه لری چیرکس
پامچیلی ، دندن فضله ایری ، قورقونج کورون
اوج کشیدی . ایکی یاساماقی برطوبارلر صرپوندن
ایندیلر . اودایه کیرمشلردی . پوراسی ، چیرمسی ،

چونکه ، فردر ، دنایه کلدیگری زمان برابرلنده
بر شخصیت کتیرمه مشلردر . فردلرک شخصیتی جمیع
کرک معنری وجداندن کرک مسلکی و اخلاصی
عرفلندن حصوله کلشدر . بناء علیه ، فردلرک
شخصیتی ، اجنای شخصیتک بر ممکنند باشقه
بر بی دکلدر . وجداندن کلن سسلر ، اجنای
وجداندن کلن سسلرد . فردی وجداندند محسوس
اولان شخصی مؤیدله، جمیعک منشر مؤیدله لرتک
معکسکیرلر . بوندن دولاییدرکه هر جمیعته الک چوق
شخصیت صاحی اولان فردر ، الک زاده اچاغلش
اولانلاردر . شخصیتک الک عماز تحلیلی داهیر
وقهرمانلاردر . حال بوکه جمیعک الک زاده (تمثیلکار
representatif) اولان فردلری دونه لدر . بناء علیه
مکافات و مجازات کی، جمیعته منشر ومعنی
نامرله ایکی حاله مالکدر . داهیرلر وقهرمانلر
منشر جمیع یعنی دینا نیک جمعی تمثیل ایدرلر .
معنی جمیعک یعنی ستایک جمیعک رسی موقعرلنده
ایسه ، علی العاده فردر بونه بیلیر .

برخده نزیل ایدیلدی ، صوکرا دوا صغری مکافات
ومجازاتدر منشر مکافات ومجازاتره عائل برشکده
تطبیق ایدیلده لیر .
چونکه معنی مکافات ومجازاترک اجراسی معنی
بر تریبه حصوله کتیردیک کی ، منشر مکافات
ومجازاترلنده منشر بر تریبه وجوده کلکدندر .
فردلرک معروض اولدیی بو ایکی تریبه بری برنه
اویقون اولازسه ، ایکی تریبه کتیرلرک توله ایدر .
شدید مجازاترلر موازنه لرک توله ایدر .
منشر تریبه ، وقوعه مانع اولما به جعز ضروری
وطبیی بر افعولدر . عینی زمانده ، بو ، فردری
حقق بر سورنده اچاغلشدر دیک ایچون ، الک حقق
تریبه ماینده ندر . معنی تریبه ، بوکا نواقی ایدن
ایستنده دوغرو وفائدم اولور .

بناء علیه ، معنی مکافات ومجازاترک منشر
مکافات ومجازاتره توقفا تطبیق لازمدر . براینجه
حقق قیمنلر منظومه سی بر تورلو اولمایلیر ، بویسه
جمیعک روضنده کتیرمکدن تشکل اینی واداشما
کامل حالنده بولونان عرفی قیمنلردر . کتابلارده
تدوین ایدیش قیمنلر زرده کایرسه کسین بالخاصه
ماهی به عا شد .

حاله اولرک اولمیله جک قیمنلر لالکزر عرفه
مستند اولر قیمنلر اولمیلیر . چونکه عرف ،
جمیعک وجدانده وجد اویندنران قاعدله دیکدر .
قولش قیمنلر وجد اویندنرادینی ایچون عرفدن
خراج قایلر ، انسانله وجد وچنر قاعدله اخیق
بوکونکی اجنای حیالک دوغورنلی بو صکسک
ومعکوری قاعدلدر . او حالده تریبه ده تطبیق
ایدیله جک مکافات ومجازاتره هم صوک درجه آز
بر میاسده اولالای، عیده طله به غایت عقل کورنه لیدر .

ضیا کونک آب

مکتبک الک اخلاقی طانیه دینی طله ، خارجه ده الک
(نمه کرکی) اولوق کورونور . بالکس مکتبک
هایلاز نامی وردیک کچلردن ، اجنای حیانده
برطام مجاهدلر وقهرمانلر بشیر .
مکافات ومجازاترک خارجه ، کرک مکتبه
ایکی شکلی اولدیی آکلاشیلدی . شیمیدی بونلرک
تریبه اولزنده کی تاثیرلری تدقیق ایدم :

منتشرونعدن اولان مکافات ومجازاتر کتیرمکدن
وقوعه کلدیکی ایچون غیرقایل اجتناب اولدیندن « بونی
تطبیق ایدیلدی ، آغه به لیم دیک ؟ عبندر » چونکه
بومدرلرک وعلملرک الله دکلدر .

مع مافیه بومکافات ومجازاتر غیرقایل اجتناب
اولدیری ایستنده فائده لدرده... چونکه ، جمیعک
حقق وجدانده داه زاده بونلر اراده ایدر . معنی
مکافات ومجازاتر اکثرای جمیعک وجدانقی تثیل
ایدم . چونکه اونلری تطبیق ایندوروغرون
دوغرو به جمیع دکل، بر طام رسی فردلردر .
معما به بونوع مکافات ومجازاترلی بر درجه به قدر
تطبیق اتمکده مکررلرک وعلملرک الله ددر . بر
درجه به قدر دیومر ، چونکه ، مکتبک انضباط
وانضامی بعض جزایر مطلقا ایجاب ایشدیرر .
صوکرا ، امتحانلر موجود اولمیه طله نیک احراز
ایده چکری رسی درجه لر ، معنی مکافاترک بالخصوصه
دوامی موجب اولمیلندر . بناء علیه معنی مکافات
ومجازاتر لالکزر اصغری بر درجه به نزیل ایدیله بیلیر .
پوسه بوس بونون الفاسی ممکن دکلدر . بجه ،
بونلری اصغری بر درجه ایشدیرمک لازمدر .
چونکه معنی مکافات ومجازاترلر فردری صمیمی
اولوق اچاغلشدر دکلری حالده ، معنی مکافات
ومجازاتر ، بالکس ، اونلری (واهیلت Vaniteux)
اوکسترش یابار . تطبیق ایندور ممکنندره
واهیلت عمو بر رخصتقیل سورنده نورلر آره سنده
انتشاری ، یعنی کرک کتیرده و کرک اچایی حیانده
تطبیق ایشدیکدن مکافات ومجازاتر اصولک بر
نیجه سیدر .

مستل بر انسان، شخصی خاستاره مالک اولان
بر فرد دیکدر . برطام مافلرک یاقود تمثیلکارلرک
مکافات ومجازاتره اسراف کوسترمسی ، فردلرده
بومعز شخصیتی اما ایدر (الناس علی سلوکلوکم)
و (هر چه خسرو کند شریعت) صکی
سوزلر یاقین زمانره قدر حکمت ساعته لرلر
معدودی . فیضاتر هیچ برزمان ، بر طام رسی
وقعلری اشغال ایش اولان فردلرک قیبت مقیاسلری
کوره تقدیر ایدیله لیدر .

نموشندلارده، نه طله لر حیات وکاشانی بومرلرک
کوزلرله کورمه کجور اولمایلیر . بو بمجسوریت
انسانلری روس بر اسانه دوجار ایند عالاملردر .
منشر مکافات ومجازاتره کلشه ، بونلر فردلرک
شخصیتیه هیچ بر ضررت ایزات ایدم . واقعا
بعض فیلسوفلر بو عکس العالارده فردلری شخصیتدن
محروم ایشیکنه قائل اولشلرله دوغرو دکلدر .